

Lausunto Kilpilahden hukkalämmönsiirtohankkeen YVA-ohjelmasta, Helen Oy / Utlåtande om Sköldviks spillvärmes utnyttjandeprojektets MKB-programmet, Helen Ltd

Rakennus- ja ympäristövaliokunta / Byggnads- och miljöutskottet 27.01.2022 § 6

935/11.01.00/2021

Valmistelija / Beredare: ympäristöasiantuntija / miljöexpert Jessika Karvinen jessika.karvinen(at)sipoo.fi

Uudenmaan ELY-keskus on ilmoittanut Helen Oy:n Kilpilahden teollisuusalueen hukkalämmön hyödyntämistä pääkaupunkiseudun kaukolämmön tuotannossa koskevan hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman vireilläolosta (Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä; YVA-laki 252/2017). Hanke perustuu Porvoon Kilpilahden teollisuusalueelle sijoitettaviin lämpöpumppuihin, joiden tuottama kaukolämpö johdetaan Helsingin Vuosaaren lämmönsiirtolinjaa pitkin. Lämmönsiirtolinja suunnitellaan toteuttavan maahan kaivettavana ja tunneliin vietävänä lämpöputkena, jonka reitti kulkisi Porvoon, Sipoon, Helsingin ja mahdollisesti myös Vantaan alueella. YVA-ohjelmassa tarkastellaan yhteensä seitsemää vaihtoehtoista linjausta ja niiden mahdollisia ympäristövaikutuksia.

Uudenmaan ELY-keskus pyytää lausuntoa hankkeen YVA-ohjelmasta (UJDELY/13330/2021) hankealueen kunnilta ja sidosryhmiltä. Arviointiohjelma ja kuulutus ovat nähtävillä 10.1.2022– 8.2.2022.

Hankkeen yleiskuvaus

YVA-ohjelmassa arvioidaan hankkeesta mahdollisesti aiheutuvia ympäristövaikutuksia. Ohjelmassa tarkastellaan yhteensä seitsemää vaihtoehtoista Kilpilahden teollisuusalueen ja Vuosaaren voimalaitosalueen välisen lämmönsiirtolinjan reittiä (VE1-VE7). Reitit sijoittuvat Porvoon, Sipoon ja Helsingin alueille ja yhdessä vaihtoehdossa vähäiseltä osin myös Vantaan kaupungin alueelle. Lämmönsiirtolinjan kokonaispituus on vaihtoehdosta riippuen 23–27 km. Linja kulkee osan reitistä maahan tai kallioon kaivettuna maaputkena ja osan kalliooperään louhittavana tunnelina. Maaputkiosuuksilla avoleikkauksen leveys on kokonaisuudessaan noin 20–25 metriä. Tunneliosuudet kulkevat syvällä kalliooperässä, mutta tunneleiden suuaukot, ajotunnelit ja pystykuilut edellyttävät maanpäällistä rakentamista. Vuosaaren voimalaitosalueelle sijoittuu lämmönsiirrasema sekä liitos nykyiseen kaukolämpöverkkoon. Siirrettävä kaukolämpöteho on alustavasti enintään noin 600 MW. Lisäksi tarkastellaan mahdollisuutta, että hanketta ei toteuteta ja hankkeen toteutusvaihtoehtojen ympäristövaikutuksia verrataan tilanteeseen, jossa lämpöpumppulaitosta ja lämmönsiirtolinjausta ei toteuteta ja kaikki alueet jäävät nykyiseen tilaansa.

Hankkeella tavoitellaan Helen Oy:n hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Toteutuessaan hanke vähentää Itämeren paikallisesti kohdistuvaa lämpökuormaa, kun Kilpilahden teollisuusalueen hukkalämmön johtaminen Suomenlahteen loppuu.

Hankkeen aikataulu

Hankkeen suunnittelu perustuu keväällä 2020 tehtyyn teknis-taloudelliseen ja ympäristölliseen esiselvitykseen, sekä vuonna 2021 tehtyyn alustavaan yleissuunnitteluun. Hankkeen rakentamisen suunnitellaan alkavan vuonna 2023 ja käyttöönotto tapahtuisi alustavasti vuosina 2027–2029. Rakentaminen kestää 5–6 vuotta. Rakentaminen aloitetaan tämänhetkisen tiedon mukaan ajotunneleiden louhinnalla, joka kestää noin kuusi kuukautta. Kunkin tunneliosuuden kalliorakennustöiden loppuvaiheessa louhitaan pystykuilut, joka kestää noin kuusi kuukautta. Saman aikaisesti

tunneliosuuksien rakentamisen aikana toteutetaan maaputkiosuudet. Rakentamisen aikana hankealueen virkistyskäytölle ja maa- ja metsätalouskäytölle tulee väliaikaisia rajoituksia.

Linjausvaihtoehdot ja rakenteet Sipoon alueella

Linjausvaihtoehdot VE1, VE3 ja VE7 sekä vaihtoehtojen VE4, VE5 ja VE6 tunnelit sijoittuvat Boxin osayleiskaavassa Nevasjoen maisema-alueelle, jolla ympäristö tulee säilyttää. Lisäksi vaihtoehto VE2 sijoittuu Boxin yleiskaavassa osin maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle. Sipoon Jontaksen alueella linjausvaihtoehtojen VE1, VE3 ja VE7 maaputket sijoittuvat urheilu- ja virkistyspalveluiden alueelle sekä suojaviheralueelle. Alue on pohjavesialuetta. Linjausvaihtoehdot VE4-VE6 kulkevat tunnelissa asemakaava-alueen eteläpuolelta.

Sipoon Nevas Gårdin alueella linjausvaihtoehtojen VE1, VE3 ja VE7 maaputket sijoittuvat asemakaava-alueella maisemallisesti arvokkaalle peltoalueelle, erityisiä ympäristöarvoja käsittävälle sekä erityistä ulkoilun ohjaamistarvetta edellyttävälle maa- ja metsätalousalueelle, urheilu- ja virkistyspalveluiden alueelle, katualueelle ja loma-asuntojen korttelialueelle. Lisäksi hankealueelle sijoittuu ratsastuskentän suojavyöhyke sekä luonnon monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeä alue ja ekologinen yhteys. Linjausvaihtoehtojen VE4, VE5 ja VE6 tunnelit alittavat vastaavat alueet.

VE2-linjaus on osoitettu tunneliin Västerskogin ja Skräddarbyn asutetuilla alueilla. Boxin alueella linjausvaihtoehto noudattelee Porvoonväylän etelälaitaa paitsi Nybodasin alueella, jossa linjaus kiertää peltojen kautta asuinalueen eteläpuolelta. Boxista Kilpilahteen linjaus noudattelee Porvoonväylää ja Kilpilahdentietä, missä asutus on harvaa. VE2 osoitettu ajotunneli sijoittuu Porvoonväylän eteläpuolelle. Lähimmät rakennukset sijaitsevat noin 300 metrin etäisyydellä Sipoonlahden rannassa. Ajoyhteys päätieverkolle kulkisi Rotkotien kautta. Rakentamisen aikainen työmaa-alue sijoittuisi metsäiselle alueelle.

Vaihtoehtoihin VE1 ja VE3-VE7 on osoitettu Nånranklobbenin tunnelin suuaukko rakentamattomalle alueelle Eriksnäsin asuinalueen eteläpuolelle. VE1-linjauksessa Gumbostrandiin kauemmas rannasta ja tiheästä asutuksesta on suunniteltu yksi tunnelin pystykuilu. Vaihtoehtojen linjaukset jatkuvat länteen tunnelissa ja itään vaihtoehtojen VE1, VE3 ja VE7 osalta maakaivantona ja vaihtoehtojen VE4, VE5 ja VE6 osalta tunnelissa. Kohteeseen johtaa Eriksnäsin tieltä tieyhteys, jota on YVA-ohjelman mukaan parannettava etenkin loppuosaltaan. Rakentamisen aikainen työmaa-alue sijoittuisi metsäiselle alueelle ajotien eteläpuolelle.

Eteläisiin reittivaihtoehtoihin VE1, VE4, VE6 ja VE7 osoitettu Liltyranin ajotunneli sijoittuisi peltoalueen reunaan. Ajoyhteys päätieverkolle kulkisi Hitåntien kautta. Rakentamisaikainen työmaa-alue sijoittuisi peltoalueelle.

Esittelijä / Föredragande Ympäristövalvontapäällikkö / Miljötillysnschef Kyttälä Christel

Ehdotus / Förslag Rakennus- ja ympäristövaliokunta antaa muutetun liitteen 1 mukaisen lausunnon asiasta.

Byggnads- och miljöutskottet ger utlåtanden om ärendet enligt förändrad bilaga 1.

Käsittely / Behandling

Päätös / Beslut

Rakennus- ja ympäristövaliokunta hyväksyi yksimielisesti ympäristövalvontapäällikön ehdotuksen ja antaa muutetun liitteen 1 mukaisen lausunnon asiasta.

Byggnads- och miljöutskottet godkände enhälligt miljö tillsynchefens förslag och ger utlåtande om ärendet enligt förändrad bilaga 1.